

NOTĂ DE FUNDAMENTARE

la proiectul hotărârii Guvernului cu privire la modificarea unor hotărâri ale Guvernului (revizuirea cadrului normativ conex navigabilității aeronavelor, a produselor, pieselor și echipamentelor aferente și a aeronavelor fără pilot la bord)

1. Denumirea sau numele autorului și, după caz, a/al participanților la elaborarea proiectului actului normativ
Proiectul hotărârii Guvernului cu privire la modificarea unor hotărâri ale Guvernului (revizuirea cadrului normativ conex navigabilității aeronavelor, a produselor, pieselor și echipamentelor aferente și a aeronavelor fără pilot la bord) a fost elaborat de către Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale (<i>MIDR</i>) în comun cu Autoritatea Aeronautică Civilă (<i>AAC</i>).
2. Condițiile ce au impus elaborarea proiectului actului normativ
2.1. Temeiul legal sau, după caz, sursa proiectului actului normativ
<p>- Prezentul proiect este elaborat în contextul implementării prevederilor Anexei III la Acordul privind spațiul aerian comun dintre Republica Moldova și Uniunea Europeană și statele sale membre, semnat la Bruxelles la 26 iunie 2012 (ratificat prin Legea nr. 292 din 21.12.2012) și are ca scop transpunerea prevederilor Regulamentului (UE) nr. 748/2012 al Comisiei din 3 august 2012 de stabilire a normelor de punere în aplicare privind certificarea pentru navigabilitate și mediu sau declarația de conformitate a aeronavelor și a produselor, a pieselor, a echipamentelor, a unităților de control și monitorizare și a componentelor unităților de control și monitorizare, precum și privind cerințele referitoare la capacitatea organizațiilor de proiectare și producție (reformare) (Text cu relevanță pentru SEE).</p> <p>- Programul Național de Aderare a Republicii Moldova la Uniunea Europeană pentru perioada 2025-2029 (PNA), aprobat prin HG nr. 306/2025, acțiunea nr. 204.</p> <p>- art. 20 alin. (5) din Codul aerian al Republicii Moldova nr. 301/2017 (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2018, nr.95-104, art.189).</p>
2.2. Descrierea situației actuale și a problemelor care impun intervenția, inclusiv a cadrului normativ aplicabil și a deficiențelor/lacunelor normative
<p>Proiectul hotărârii Guvernului cu privire la modificarea unor hotărâri ale Guvernului (revizuirea cadrului normativ conex navigabilității aeronavelor, a produselor, pieselor și echipamentelor aferente și a aeronavelor fără pilot la bord) vizează, în esență, modificarea a 2 acte normative naționale, după cum urmează:</p> <p>1. Hotărârea Guvernului nr. 91/2024 cu privire la aprobarea Regulamentului privind stabilirea cerințelor și procedurilor administrative de certificare pentru navigabilitate și mediu sau declarația de conformitate a aeronavelor și a produselor, pieselor și echipamentelor aferente, precum și cerințele referitoare la capacitatea organizațiilor de proiectare și producție.</p> <p>2. Hotărârea Guvernului nr. 949/2022 cu privire la aprobarea normelor de operare a aeronavelor fără pilot la bord.</p> <p>Scopul proiectului constă în actualizarea, completarea și adaptarea prevederilor actelor normative menționate, prin includerea, într-o manieră sistemică, a sistemelor de aeronave fără pilot supuse certificării, asigurând astfel alinierea cadrului normativ național la standardele generale de siguranță aeronautică ale Uniunii Europene și la cele internaționale.</p> <p>În ceea ce privește Regulamentul aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 91/2024, modificările propuse vizează, în principal:</p> <p>- ajustarea titlului actului normativ;</p>

- completarea acestuia cu noțiuni și definiții noi, precum „unitate de control și monitorizare (CMU)”, „componentă a unității de control și monitorizare” etc.;

- extinderea sferei proceselor de certificare, astfel încât, pe lângă produsele, piesele și echipamentele aferente aeronavelor cu pilot la bord, să fie incluse sistemele de aeronave fără pilot la bord (UAS) și componentele acestora.

În forma sa actuală, Regulamentul reglementează exclusiv certificarea navigabilității inițiale și de mediu, precum și cerințele aplicabile organizațiilor de proiectare și producție pentru aeronavele **cu pilot la bord**. Prin completările propuse, cadrul normativ se extinde și se aplică în mod explicit și sistemelor de aeronave **fără pilot la bord** care fac obiectul certificării, asigurând astfel operaționalizarea acestui segment în regimul general de navigabilitate.

Astfel, domeniul de aplicare al Hotărârii Guvernului nr. 91/2024 se extinde și va cuprinde inclusiv:

- sistemele de aeronave fără pilot la bord (UAS);
- unitățile de control și monitorizare;
- componentele asociate UAS supuse certificării;
- instituirea unui regim clar de navigabilitate inițială pentru UAS certificate, prin aplicarea principiilor Part-21 (certIFICATE de tip, aprobări de proiectare și de producție) și acestui segment;
- consolidarea cerințelor de siguranță a produsului, prin:
 1. instituirea obligației de a stabili și menține sisteme de raportare, investigare și analiză a defectelor, disfuncționalităților și evenimentelor relevante pentru siguranța aeronautică;
 2. corelarea acestor obligații cu sistemul general de raportare din aviația civilă.

În ceea ce privește Hotărârea Guvernului nr. 949/2022, astfel cum a fost menționat anterior, obiectul de reglementare este unul comun Hotărârii Guvernului nr. 91/2024 și Hotărârii Guvernului nr. 949/2022 și vizează introducerea unor norme privind regimul tehnic al aeronavelor fără pilot la bord, respectiv, din perspectivă tehnică, navigabilitatea inițială a sistemelor de aeronave fără pilot la bord supuse certificării.

Modificările propuse urmăresc asigurarea concordanței cadrului normativ național atât cu cerințele de produs stabilite prin Regulamentul delegat (UE) 2019/945, astfel cum a fost modificat prin Regulamentul delegat (UE) 2024/1108, cât și cu normele și procedurile de operare prevăzute de Regulamentul de punere în aplicare (UE) 2019/947, astfel cum a fost modificat prin Regulamentul de punere în aplicare (UE) 2024/1110.

În acest sens, sunt actualizate cerințele tehnice aplicabile claselor de UAS C1, C2 și C3, în vederea asigurării faptului că pilotul la distanță dispune de informații și avertizări clare privind nivelul scăzut al bateriei, contribuind la prevenirea situațiilor periculoase în timpul operării și la realizarea aterizării în condiții de siguranță, în concordanță cu standardele europene aplicabile atât produselor UAS, cât și operațiunilor desfășurate cu acestea.

Prin modificarea actelor menționate supra se urmărește avansarea gradului de compatibilitate a actului normativ național în corespundere cu ultimele amendamente operate la Regulamentul (UE) nr. 748/2012, după cum urmează:

- **REGULAMENTUL DELEGAT (UE) 2024/1108** al Comisiei din 13 martie 2024 de modificare a Regulamentului (UE) nr. 748/2012 în ceea ce privește navigabilitatea inițială a sistemelor de aeronave fără pilot la bord care fac obiectul certificării și a Regulamentului delegat (UE) 2019/945 în ceea ce privește sistemele de aeronave fără pilot la bord și operatorii de sisteme de aeronave fără pilot la bord din țări terțe;

- **REGULAMENTUL DE PUNERE ÎN APLICARE (UE) 2024/1110** al Comisiei din 10 aprilie 2024 de modificare a Regulamentului (UE) nr. 748/2012 în ceea ce privește navigabilitatea inițială a sistemelor de aeronave fără pilot la bord care fac obiectul certificării și de modificare a Regulamentului de punere în aplicare (UE) 2019/947 în ceea ce privește normele și procedurile pentru operarea aeronavelor fără pilot la bord;

- **REGULAMENTUL DELEGAT (UE) 2025/1065** al Comisiei din 28 mai 2025 de modificare a Regulamentului (UE) nr. 748/2012 în ceea ce privește actualizarea trimiterilor la cerințele de protecție a mediului și de rectificare a regulamentului respectiv;

- **REGULAMENTUL DE PUNERE ÎN APLICARE (UE) 2025/2293** al Comisiei din 10 noiembrie 2025 de modificare a Regulamentului de punere în aplicare (UE) 2023/203 în ceea ce privește cerințele aplicabile organizațiilor care fac obiectul unei declarații și de rectificare a Regulamentelor (UE) nr. 1178/2011, (UE) nr. 748/2012, (UE) nr. 965/2012, (UE) nr. 139/2014, (UE) nr. 1321/2014, (UE) 2015/340 și a Regulamentului de punere în aplicare (UE) 2017/373.

3. Obiectivele urmărite și soluțiile propuse

3.1. Principalele prevederi ale proiectului și evidențierea elementelor noi

Proiectul hotărârii Guvernului are drept obiectiv principal avansarea și **aliniera cadrelor normative naționale** în domeniul navigabilității inițiale a aeronavelor și a sistemelor de aeronave fără pilot la bord, în vederea asigurării compatibilității acestuia cu cele mai recente modificări ale legislației Uniunii Europene.

Prin proiect se propun, dar nu se limitează la, următoarele **elemente noi și ajustări**:

- introducerea explicită a **regimului de navigabilitate inițială aplicabil sistemelor de aeronave fără pilot la bord supuse certificării**, în conformitate cu cerințele Regulamentului (UE) nr. 748/2012, astfel cum a fost modificat prin Regulamentele (UE) 2024/1108 și 2024/1110;
- completarea cerințelor privind **responsabilitățile producătorilor, deținătorilor de certificate și operatorilor UAS**, inclusiv obligația de a institui și menține sisteme de raportare, investigare și analiză a evenimentelor care pot afecta siguranța aeronautică;
- actualizarea cerințelor tehnice aplicabile anumitor **clase de aeronave fără pilot (C1, C2 și C3)**, în special în ceea ce privește avertizarea nivelului scăzut al bateriei, pentru a preveni pierderea controlului și a permite aterizarea în condiții de siguranță;
- clarificarea și corelarea dispozițiilor naționale privind **operarea aeronavelor fără pilot la bord** cu cerințele procedurale stabilite prin Regulamentul de punere în aplicare (UE) 2019/947, astfel cum a fost modificat prin Regulamentul (UE) 2024/1110;
- consolidarea rolului Autorității Aeronautice Civile în **supravegherea tehnică și certificarea UAS**, în concordanță cu standardele internaționale.

3.2. Opțiunile alternative analizate și motivele pentru care acestea nu au fost luate în considerare

În procesul de elaborare a proiectului au fost analizate următoarele opțiuni alternative:

1. menținerea cadrului normativ existent, fără operarea modificărilor propuse;
2. transpunerea parțială a modificărilor aduse Regulamentului (UE) nr. 748/2012, exclusiv pentru aeronavele cu pilot la bord.

Aceste opțiuni nu au fost acceptate, întrucât ar fi generat neconcordanțe între legislația națională și cea a Uniunii Europene, ar fi afectat angajamentele asumate de Republica Moldova în temeiul Acordului privind spațiul aerian comun și ar fi menținut lacune normative în domeniul navigabilității inițiale a UAS, cu impact negativ asupra siguranței zborului și asupra supravegherii tehnice a produselor aeronautice.

4. Analiza impactului de reglementare

4.1. Impactul asupra sectorului public

Implementarea proiectului va avea un impact instituțional pozitiv, prin clarificarea atribuțiilor Autorității Aeronautice Civile în domeniul certificării și supravegherii UAS. Nu sunt preconizate modificări structurale sau extinderi ale personalului din AAC.

4.2. Impactul financiar și argumentarea costurilor estimative

Proiectul nu presupune cheltuieli din bugetul de stat.

4.3. Impactul asupra sectorului privat

Proiectul introduce cerințe suplimentare pentru producătorii și operatorii de sisteme UAS supuse certificării, însă acestea sunt proporționale și armonizate cu cerințele aplicabile în Uniunea Europeană. Pe termen mediu și lung, măsurile vor contribui la creșterea predictibilității, competitivității și accesului pe piața UE.

4.4. Impactul social:

4.4.1. Impactul asupra datelor cu caracter personal

4.4.2. Impactul asupra echității și egalității de gen

4.4.1. Impactul asupra datelor cu caracter personal

Proiectul nu afectează regimul de protecție a acestora.

4.4.2. Impactul asupra echității și egalității de gen

Proiectul nu generează impact asupra principiilor de egalitate și nediscriminare.

4.5. Impactul asupra mediului

Proiectul are un impact pozitiv indirect asupra mediului, prin promovarea unui regim de operare sigur și controlat al aeronavelor fără pilot, reducând riscurile de incidente cu efecte asupra mediului.

4.6. Alte impacturi și informații relevante

Nu au fost identificate alte impacturi semnificative.

5. Compatibilitatea proiectului actului normativ cu legislația UE

5.1. Măsuri normative necesare pentru transpunerea actelor juridice ale UE în legislația națională

Proiectul național transpune prevederile **REGULAMENTUL (UE) NR. 748/2012** al Comisiei din 3 august 2012 de stabilire a normelor de punere în aplicare privind certificarea pentru navigabilitate și mediu sau declarația de conformitate a aeronavelor și a produselor, a pieselor, a echipamentelor, a unităților de control și monitorizare și a componentelor unităților de control și monitorizare, precum și privind cerințele referitoare la capacitatea organizațiilor de proiectare și producție (reformare) cu ultimele amendamente incluse:

- **REGULAMENTUL DELEGAT (UE) 2024/1108** al Comisiei din 13 martie 2024 de modificare a Regulamentului (UE) nr. 748/2012 în ceea ce privește navigabilitatea inițială a sistemelor de aeronave fără pilot la bord care fac obiectul certificării și a Regulamentului delegat (UE) 2019/945 în ceea ce privește sistemele de aeronave fără pilot la bord și operatorii de sisteme de aeronave fără pilot la bord din țări terțe;
- **REGULAMENTUL DE PUNERE ÎN APLICARE (UE) 2024/1110** al Comisiei din 10 aprilie 2024 de modificare a Regulamentului (UE) nr. 748/2012 în ceea ce privește navigabilitatea inițială a sistemelor de aeronave fără pilot la bord care fac obiectul certificării și de modificare a Regulamentului de punere în aplicare (UE) 2019/947 în ceea ce privește normele și procedurile pentru operarea aeronavelor fără pilot la bord;
- **REGULAMENTUL DELEGAT (UE) 2025/1065** al Comisiei din 28 mai 2025 de modificare a Regulamentului (UE) nr. 748/2012 în ceea ce privește actualizarea trimiterilor la cerințele de protecție a mediului și de rectificare a regulamentului respectiv;
- **REGULAMENTUL DE PUNERE ÎN APLICARE (UE) 2025/2293** al Comisiei din 10 noiembrie 2025 de modificare a Regulamentului de punere în aplicare (UE) 2023/203 în ceea ce privește cerințele aplicabile organizațiilor care fac obiectul unei declarații și de rectificare a Regulamentelor (UE) nr. 1178/2011, (UE) nr. 748/2012, (UE) nr. 965/2012, (UE) nr. 139/2014, (UE) nr. 1321/2014, (UE) 2015/340 și a Regulamentului de punere în aplicare (UE) 2017/373.

Tabelele de concordanță au fost completate corespunzător, iar modificările evidențiate cu altă culoare.

5.2. Măsuri normative care urmăresc crearea cadrului juridic intern necesar pentru implementarea legislației UE

Prin modificările propuse se creează cadrul juridic intern necesar pentru aplicarea efectivă și uniformă a normelor UE în domeniul navigabilității inițiale și operării aeronavelor fără pilot la bord.

6. Avizarea și consultarea publică a proiectului actului normativ

În scopul respectării prevederilor Legii nr. 239/2008 privind transparența în procesul decizional, anunțul privind inițierea procesului de elaborare a proiectului hotărârii Guvernului a fost plasat pe pagina web oficială a Ministerului Infrastructurii și Dezvoltării Regionale (compartimentul „Transparența”, directoriul „Transparență decizională/Anunțuri de inițiere a politicilor”), pe portalul guvernamental www.particip.gov.md, la adresa https://particip.gov.md/ro/document/stages/*/16055.

Informația privind rezultatele procesului de avizare și consultare publică va fi inclusă în sinteza obiecțiilor și propunerilor.

7. Concluziile expertizelor

Proiectul va fi supus prezentării către autoritățile publice responsabile pentru efectuarea expertizei de compatibilitate cu legislația UE și ulterior va fi supus expertizei anticorupție și expertizei juridice, conform art. 34 din Legea nr.100/2017 cu privire la actele normative. Concluziile expertizelor vor fi incluse în Sinteza la proiectul actului normativ. Astfel, în cadrul procesului de elaborare a proiectului vor fi incluse următoarele constatări:

- a) Constatările expertizei de compatibilitate
- b) Constatările expertizei anticorupție
- c) Constatările expertizei juridice

8. Modul de încorporare a actului în cadrul normativ existent

Nu necesită operarea cărorva modificări.

9. Măsurile necesare pentru implementarea prevederilor proiectului actului normativ

Pentru implementarea proiectului sunt necesare următoarele măsuri:

- actualizarea/elaborarea procedurilor interne existente ale Autorității Aeronautice Civile privind certificarea și supravegherea UAS;
- instruirea personalului de specialitate implicat în procesele de evaluare și supraveghere;
- monitorizarea aplicării noilor prevederi și evaluarea impactului acestora asupra siguranței aeronautice.

Viceprim-ministru, ministru

Vladimir BOLEA